

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВНОГ РАДА У ПРВОМ РАЗРЕДУ

Јелена Вуковић¹
Славица Пејић

Апстракт: У првом делу рада дате су теоријске основе организације рада у првом разреду. У другом делу рада анализирани су ставови просветних радника о организацији, реализацији и условима рада у првом разреду основне школе. У истраживању је учествовало 32 испитаника (професора разредне наставе и наставника разредне наставе) на општинама Бијељина и Угљевик.

Резултати истраживања показују да просветни радници високо процењују да познају организацију рада у првом разреду, те у складу са тиме врше реализацију наставних садржаја према плану и програму и могућностима школе. Истраживањем је потврђено да не постоји повезаност између стручне спреме учитеља као и средине у којој се школа налази са начином организације, реализације и могућностима у којима школе раде.

Кључне речи: организација рада, први разред, ставови просветних радника.

Увод

Образовање има значајну улогу у сваком друштву те због тога држава преузима бригу о основношколском образовању и уређивању система. Утицај школе на развој свестране личности одувек је био значајан и представљао везу између породице и друштвеног окружења. У савременом друштву улога школе постала је пресудан и незамењив фактор у изградњи продуктивне личности која ће својим знањем, умећем и радом допринети развоју друштва у целини. Развој друштва захтева и прилагођавање школе променама које настају, како би сам процес образовања био квалитетнији и сврсисходнији. Прилагођавајући се тим променама, Министарство просвете и културе Републике Српске донело је одлуку о увођењу деветогодишњег школовања, односно о поласку деце у школу са навршених 6 година живота.

Одлука о ранијем поласку деце у школу захтевала је прилагођавање Наставног плана и програма овом начину образовања, а у складу са тим и прилагођавање простора и намештаја дечијим потребама и могућностима.

Наставни план и програм као глобални циљ наводи: „Цјеловит развој свих потенцијала дјетета до личног максимума, уважавајући индивидуалност и урођене склоности у сваком од аспеката развоја (интелектуалном, социјално-емоционалном и физичком развоју, развоју говора, изражавања, стварања), поштујући при томе актуелни ниво и темпо напредовања који је дијете већ достигло, са изразитом оријентацијом на усавршавање свих домета у зони ближег развоја, кроз непосредно искуство, игру и игралике активности, без присиле и наметања, у посебној, намјенски

---

¹ vukovicjelena85@gmail.com

структурираној и креираној радној средини, и пријатној атмосфери“ (Наставни план и програм за основно образовање и васпитање, 2014, стр. 13).

Рад у првом разреду у потпуности се разликује од рада у осталим разредима, те у том погледу захтева од учитеља поседовање одређених знања о самој концепцији и начину рада, док са друге стране даје већу могућност испољавања креативности и прилагођавања садржаја дечијим интересовањима. С обзиром на то да је деветогодишње школовање уведено 2002/2003. школске године намеће се питање колико су учитељи упознати са оваквим начином рада. У овом раду детаљније смо се бавили познавањем организације рада у првом разреду, те ставовима учитеља о овом виду наставе, као и могућим предлозима за унапређење исте.

Организација рада у првом разреду

Узимајући у обзир да је почетно образовање битан фактор за даље школовање, као и позитивна искуства развијених земаља, просветне власти Републике Српске су иницирале израду, проверу и увођење у примену „новог програма“ за деветогодишње образовање у основним школама. Наставни план и програм за осмогодишње школовање наишао је на бројне критике јер је занемаривао мотивациону страну школског учења где је учитељ имао главну улогу намећући циљеве и преферирајући фронталну наставу у којој се није придавао значај индивидуалним могућностима ученика (Каменов, Спасојевић, 2012).

Од 2002/2003. школске године уведен је обавезан полазак деце у школу са 6 година (Роквић и сарадници, 2003). За разлику од рада са старијим ученицима, рад са првим разредом се доста разликује. Организација рада је другачија. У току наставног рада учитељ прати интересовања ученика, а те активности не трају 45 минута, као у класичној настави. Искључује се доминација фронталног облика рада, а рад и учење се одвијају кроз центре и трајање активности је флексибилно, што диктира интересовање ученика.

Програмом рада за први разред дефинисани су циљеви и задаци који су уједно и очекивани општији исходи учења предметних подручја. Он је конципиран тако да се садржаји проучавају кроз три предметна подручја: „Моја околина“, „Говор, изражавање, стварање“ и „Ритмика, спорт, музика“. Већина садржаја је обавезна, али постоје и садржаји који пружају могућност наставнику да испољи своју креативност кроз одабир и уважавање интересовања своје групе.

Наставни план је флексибилан и предвиђа трочасовни боравак деце у школи. У оквиру тог времена треба да се реализују три до четири различите активности од по 20 до 30 минута између којих су обавезне краће или дуже паузе. У току извођења активности неопходно је водити рачуна о томе да се смењују активности за физички и ментални развој (Ђурчић, 2006). Када говоримо о планирању садржаја, циљеви и задаци се утврђују за краћи временски период (месец или недеља) и тек након тога се бирају садржаји учења, у виду игре или игровних поступака. Лакета (2009) такође наводи да се тематско планирање заснива на организацији тема и појмова унутар оквира дечијих знања у одељењу и структурисању садржаја око ширих сазнајних целина. Садржај се планира по тематским целинама васпитно-образовног подручја/предмета. Садржаји могу бити различити, али морају имати нешто што их повезује (заједничку одлику).

„Наставни дан је основна организациона јединица за рад у првом разреду“ (Наставни план и програм за основно образовање и васпитање, 2014, стр. 42). План дана представља скицу центара који ће бити понуђени деци у току дана или више дана. Он треба да садржи: назив теме и подтеме, циљ, очекиване исходе на нивоу дана, задатке на нивоу дана, опис активности (уводна активност, централна активност, завршна активност), временско терминирање (трајање активности, паузе, редослед рада у активностима), дневну евалуацију и запажања наставника о току радног дана, такође, треба напоменути да је наставна *активност* процес у коме се остварују постављени задаци, а задаци су конкретизација циљева и очекиваних исхода (Лакета, 2009).

Радни дан почиње фронтално, „у кругу“, што представља уводну активност која траје 10–15 минута. На тај начин се деца уводе у радни дан, истиче се главна тема дана, деле се радни материјали и нуди се програм рада у центрима за учење. С обзиром да се активности настављају у

центрима неопходно је да у учионици буде заступљено 4–5 центара (пожељно је и више) како би деца имала већи избор активности. Деца се самостално опредељују за центре према интересовањима. Потом деца мењају центар с тим да морају проћи кроз све центре у току дана. На крају радног дана активност се завршава „у кругу“ где се врши процена рада, поспремањем радног простора и уопште стварањем ведрог расположења (Симеуновић, Спасојевић 2009). Центри за учење могу бити смештени у угловима учионица, поред зидова, на столовима итд. Врло је значајно одредити јасне границе сваког центра како би деца лакше уочила у који центар треба да иду. Неопходно је повремено мењати центре, креирати нове како због потреба учења тако и због слабљења интереса деце (Лакета, 2009). У току дана неопходно је реализовати једну-две активности посвећене социјалном окружењу и природи, говору, комуникацији и стваралаштву, спорту и музици који трају краће. Пожељно је да деца свакодневно проводе време у природи на свежем ваздуху, а неке садржаје треба реализовати у природи.

У литератури постоје и принципи рада у првом разреду који се морају поштовати.

Принципи рада у првом разреду

1. доминација игре, неусиљено сазнавање и развој когнитивних способности, развој говора и социјално-емоционално сазревање током активности у групи, учењем у сталном додиру с различитим природним и дидактичким материјалима и искуствима групе, искуствима стеченим посматрањем уз активан однос у игри;
2. флексибилна, вишеизворна стратегија учења и сазнавања,
3. разноврсна верификација и евалуација напредовања деце, али без бројчаног оцењивања, без фрустрације и страха од оцене;
4. уважавање интереса деце за рад и учење;
5. подршка процесу учења с много једноставних дидактичких средстава;
6. активна сарадња породице и школе (Ћурчић, 2006).

Метод

Имајући у виду да је од 2002/2003. школске године уведен обавезан полазак деце у школу са навршених шест година живота, намеће се питање да ли су учитељи упознати са организацијом рада у првом разреду, на који начин врше реализацију наставних садржаја и да ли су школе довољно опремљене за рад са ученицима првог разреда, што уједно представља предмет овог истраживања.

Циљ овог истраживања је да се утврди колико просветни радници познају организацију рада у првом разреду, на који начин реализују активности, те какве су могућности школе за организацију оваквог начина рада.

Циљ је прецизиран кроз следеће задатке:

1. Утврдити у којој мери просветни радници познају организацију рада у првом разреду.
2. Утврдити на који начин просветни радници врше реализацију рада у првом разреду.
3. Утврдити да ли су школе прилагођене раду са ученицима првог разреда.

Општа хипотеза овог истраживања гласи: Учитељи у великој мери познају организацију рада у првом разреду, али нису све школе прилагођене овом начину рада.

Помоћне хипотезе:

1. Просветни радници високо процењују да познају организацију рада у првом разреду.
2. Просветни радници реализацију наставе врше у складу са наставним планом и програмом и условима рада школе.
3. Школе нису довољно прилагођене раду са ученицима првог разреда, с обзиром на његове специфичности.

У овом истраживању кориштене су теоријска анализа и дескриптивна метода. Техника прикупљања података спроведена је анкетањем, а као мерни инструмент кориштен је анкетни упитник прилагођен истраживању за учитеље првог разреда.

Истраживање је обављено у 2017. години на узорку од 32 испитаника – просветна радника (наставника разредне наставе и професора разредне наставе) на општинама Бијељина и Угљевик. У анкети је учествовало 17 испитаника из градских школа (53,13 %) и 15 испитаника из сеоских школа (46,88%). Када су године радног стажа у питању, 5 испитаника (15,63%) имају до 5 година радног стажа, 12 испитаника (37,5 %) има од 6 до 10 година радног стажа, а 4 испитаника (12,5%) има од 11 до 15 година радног искуства, 3 испитаника (9,38%) од 16 до 20 година радног искуства. Радно искуство од 21 до 25 година имају 3 испитаника (9,38%), док преко 25 година искуства има 5 испитаника (15,63%). Ако узмемо у обзир школску спрему, 8 испитаника (25%) има вишу стручну спрему (наставник разредне наставе), а 24 испитаника (75%) има високу стручну спрему (професор разредне наставе)

Као независне варијабле узели смо средину у којој се школа налази и школску спрему, а као зависне варијабле ставове учитеља о познавању, организацији и условима рада у првом разреду.

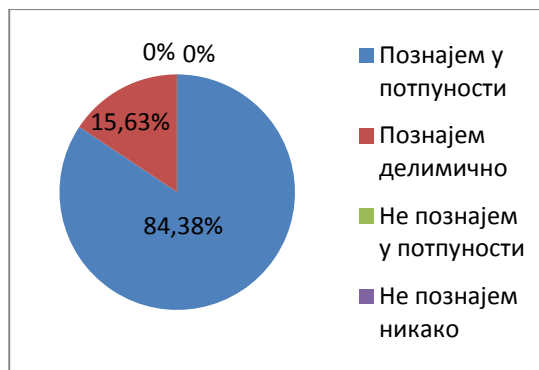
У оквиру статистичке обраде података кориштене су: фреквенције (f) као мера пребројавања, проценти (%) као мера релативног односа појава и Хи-квадрат (χ^2) тест као мера статистичке значајности разлике између истраживачких варијабли.

Резултати

Резултати истраживања представљени су кроз помоћне хипотезе.

Хипотеза 1: *просветни радници високо процењују да познају организацију рада у првом разреду.*

Од укупног броја анкетираних просветних радника (32) њих 27 (84,38%) је одговорило да у потпуности познаје организацију рада у првом разреду, док је њих 5 (15,63%) одговорило да познаје делимично, док одговора „не познајем у потпуности“ и „не познајем никако“ није било (Графикон 1). Узимајући у обзир средину у којој се школа налази, као параметар између градске и сеоске школе, долазимо до закључка да не постоји значајна разлика у познавању организације рада у првом разреду.

Графикон 1: *Познавање организације рада у првом разреду*

Планирање, као један од основних предуслова за квалитетну организацију и реализацију наставе, обухвата планирање рада наставника на годишњем и оперативном нивоу. Као полазна основа за успешно планирање у првом разреду узимају се потребе и могућности ученика одређеног одељења за које се планира, опремљеност школе, као и могућности средине у којој се она налази. Од укупног броја анкетираних просветних радника (32) њих 21 (65,63%) планирање наставе врши на адекватан начин, односно годишње и оперативно и у складу са потребама и могућностима ученика, као и условима у којима школа ради. Међутим, 11 испитаника (34,38%) нису адекватно навели начин планирања свога рада. Имајући у виду да овакав начин рада пружа могућност наставнику да испољи своју креативност у одабиру, прилагођавању и операционализацији наставних садржаја у складу са интересовањима и карактеристикама своје образовне групе (Ћурчић, 2006) већина испитаника (65,63%) је показала висок степен познавања правилног начина планирања наставе у првом разреду основне школе.

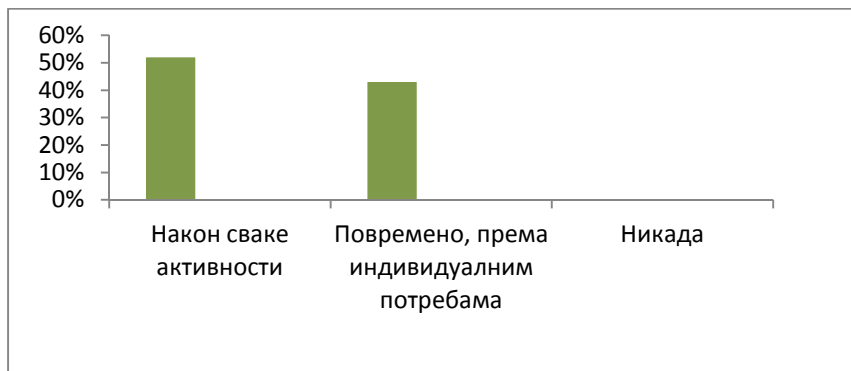
Уколико као параметар узмемо средину у којој се школа налази (градска – сеоска) уочавамо да у градским школама од укупно 17 испитаника њих 13 (76,47%) тачно је навело на који начин планира активности, а 4 (23,53%) није дало прецизан одговор. Када је реч о сеоским школама од укупно 15 анкетираних учитеља, 8 (53,33%) је одговорило тачно, док 7 (46,67%) није дало прецизан одговор. Анализирајући ове резултате и имајући у виду да је укупан број испитаника изједначен долазимо до закључка да учитељи из градских школа прецизније дефинишу начин свога планирања активности, наводећи као водилу Наставни план и програм, могућности ученика и саме школе. Такође, не можемо довести у питање компетенције учитеља који нису дали прецизне одговоре с обзиром да је велики број њих навео да планирање активности врши у писаном облику, не наводећи конкретан начин планирања активности. Када је у питању стручна спрема испитаника долазимо до закључка да не постоји значајна статистичка разлика између испитаника са ВШС и ВСС у погледу планирања активности. У складу са тим можемо закључити да просветни радници генерално добро познају организацију рада у првом разреду, што потврђује постављену хипотезу.

Хипотеза 2: просветни радници реализацију наставе врше у складу са наставним планом и програмом и условима рада школе.

Једна од основних одлика рада у првом разреду је рад у центрима за учење у које су деца распоређена према интересовањима. Неопходно је да у учионици увек буде припремљено 4–5 „центра за учење“. Анализирајући резултате уочавамо да је само 3 учитеља (9,38%) на питање: „Да ли се настава одвија кроз центре према интересовањима?“ рекло да се настава одвија у потпуности на овај начин, док њих 13 (40,63%) тврди да се настава делимично одвија кроз центре према интересовањима, 10 испитаника (31,25%) наставу не организује у потпуности према интересовањима, а њих 6 (18,75%) наставу никако не организује према интересовањима ученика. Тестирањем хипотезе адекватним статистичким методама долазимо до закључка да не постоји значајна статистичка разлика између средине у којој се школа налази, као ни у погледу стручне спреме испитаника са реализацијом наставе у првом разреду основне школе. Сходно томе, у погледу стручне спреме испитаника на основу израчунатог $\chi^2 = 0,285$ са граничним χ^2 вредностима 7,815 и 11,345, за број степени слободе $df=3$ и на оба нивоа значајности 0,05 и 0,01 закључује се да не постоји међусобна повезаност између стручне спреме и рада према интересовањима ученика у центрима. Односно, закључујемо да не постоји повезаност између стручне спреме учитеља и тога да ли они ученике распоређују у центре према интересовањима. До истог закључка смо дошли и када је у питању средина у којој се школа налази, с обзиром да је израчунати $\chi^2 = 0,876$ са граничним χ^2 вредностима 7,815 и 11,345 и степеном слободе $df=3$ и на оба нивоа значајности 0,05 и 0,01. На основу свега наведеног можемо закључити да већина учитеља не прилагођава рад у центрима интересовањима ученика. Анализом уџбеника (Симеуновић, Спасојевић 2009, Ћурчић, 2006, Лакета, 2009.) јасно је прецизирано да већину радног времена деца проводе „распоређена“ по центрима према интересовањима.

Један од битних принципа реализације рада у првом разреду је и усвајање образовних садржаја кроз игролике активности. Анализирајући одговоре од укупног броја анкетираних (32) њих 15 (46,88%) је навело да у потпуности садржаје реализује кроз игролике активности, а исто толико наводи да делимично реализује садржаје кроз игролике активности. Остала два испитаника (6,25%) навело је да садржаје не реализује у потпуности кроз игролике активности, док ни један испитаник није одабрао тврдњу „не, никако“ као једну од понуђених. С обзиром да Турђић (2006) и други савременици као један од основних принципа наводе доминацију игре, кроз коју социјално-емоционално сазревају и уче у сталном додиру са различитим материјалима, те стичу искуства посматрањем уз активан однос кроз игру, закључујемо да већина учитеља има адекватан приступ оваквом начину рада.

Одговоре на питање: „Колико често ученици имају паузе?“ представили смо помоћу Графикана 2.

Графикон 2: *Колико често ученици имају паузе?*

Увидом у приказане резултате уочавамо да већина (63,64%) анкетираних испитаника наводи да након сваке активности има паузе, док 36,36% испитаника наводи да паузе реализује повремено, према индивидуалним потребама ученика. Ниједан од испитаника није рекао да никада не реализује паузе. Анализом резултата уочавамо да не постоји значајна статистичка разлика између сеоских и градских школа у погледу организовања пауза, као и у погледу стручне спреме као параметара у овом истраживању. С тим у вези можемо закључити да просветни радници редовно организују паузе између активности у првом разреду основне школе.

Анкетирани просветни радници имали су и задатак да наведу које садржаје најчешће реализују у природи. Највећи број њих, 20 испитаника, навело је да најчешће реализују физичке активности, затим садржаје из екологије – 14 испитаника, саобраћаја – 9 испитаника, биљни и животињски свет – 6 испитаника, годишња доба – 4 испитаника, оријентација у простору – 3 испитаника и занимања људи – 3 испитаника (подаци су приказани на Графикону 3). Испитаници су, поред ових одговора, наводили и непрецизне одговоре као што су: „Ритмика, спорт и музика“ и „Моја околина“, што није одговор на постављено питање, јер је требало конкретно навести које садржаје реализују у природи. Такође, 9 испитаника није дало адекватан одговор или су навели да уопште не реализују наставу у природи.

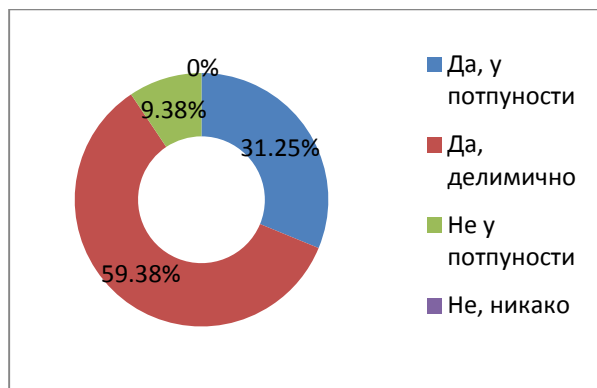

Графикон 3: *Најчешћи одговори учитеља о садржајима које реализују у природи*

Изванучионичка настава је облик учења заснован на учењу у природном окружењу. Као такав вид учења он је усмерен на развијање вештина, способности и ставова ученика развијајући самосталност, истрајност, одговорност у раду и самовредновање. Посебан значај изванучионичке nastave је тај што ученици кроз очигледно посматрање и доживљавање непосредне стварности развијају интересовање и активност у наставном процесу који води ка самообразовању (Радивојевић, 2016). С обзиром на велики значај изванучионичке nastave, нарочито у првом разреду основне школе, уочавамо да велика већина учитеља придаје доста пажње оваквом начину рада. Колики је значај боравка деце у природи говоре бројни аутори. Један од њих наводи да је пожељно да деца свакодневно бораве на свежем ваздуху (парк, игралиште) те да се један део активности реализује тамо (Ћурчић, 2006). Наставни план и програм (2014) наводи да за потребе амбијенталног учења треба користити објекте из непосредног окружења: парк, ливаду, јавни саобраћај, улицу, шуму... Анализирајући уџбеник „Прва књига“ (2014) за први разред основне школе, лако уочавамо да постоје садржаји које је пожељно, па чак и неопходно реализовати изван учионице. У погледу средине у којој се школа налази и стручне спреме као независних варијабли нису уочене значајне разлике приликом одабира и реализације садржаја који се реализују у природи. Хипотеза да учитељи наставу реализују у складу са Наставним планом и програмом и могућностима школе се потврђује. До овог закључка долазимо на основу чињеница да учитељи велики значај придају усвајању садржаја кроз игролике активности, паузама између активности и реализацији садржаја у природи, а што су неки од основних принципа рада у првом разреду.

Хипотеза 3: школе нису довољно прилагођене раду са ученицима првог разреда, с обзиром на његове специфичности.

Основна тврдња којом је била проверена ова хипотеза је: „Ваша школа је прилагођена раду са ученицима првог разреда“. Просветни радници имали су задатак да на основу скале Ликертовог типа изаберу једну од понуђених тврдњи. Од укупног броја анкетираних учитеља, 10 је одговорило да је школа у потпуности прилагођена раду са ученицима првог разреда, 19 да је делимично прилагођена, 3 да није у потпуности прилагођена. Нико од анкетираних није навео да школа није никако прилагођена раду са ученицима првог разреда. Дати резултати приказани су у Графикону 4.

Графикон 4: Ставови учитеља о прилагођености школе раду са ученицима првог разреда

Чињеницу да је 29 просветних радника навело да су школе у потпуности или делимично прилагођене раду са ученицима првог разреда узимамо са резервом (јер су на наше питање колико центара постоји у учионици њих 8 навело да држе класичну наставу или уопште нису одговорили, што нас наводи да посумњамо у веродостојност одговора).

Резултати до којих смо дошли не оправдавају постављену хипотезу, те се она одбацује. Наиме, на питање која средства најчешће примењују у настави учитељи су наводили следеће: наставне листиће, апликације, уџбеник, аудио-визуелна средства, аудитивна, ТВ, радио, словарице, играчке, лаптоп, пројектор, лопте, записе на табли... (уочавамо да одређен број испитаника не разликује наставна средства од помагала). Међутим, и поред тога што су набројали разноврсна средства која користе у настави, као предлоге наводили су и потребу за додатним дидактичким и наставним средствима, реквизитима, већи простор и бољу опремељеност школе. На основу свега наведеног закључујемо да су школе добро прилагођене раду са ученицима првог разреда па се у складу са тим ова хипотеза одбацује.

Дискусија са закључком

Организација наставе у првом разреду основне школе у потпуности се разликује по својој структури од организације наставе у другим разредима. Наставним планом и програмом (2014), који предвиђа полазак деце у школу са навршених шест година, дефинисан је годишњи и седмични број сати, теме, оквирни број сати за реализацију појединих тема, исходи учења, садржаји и повезаност са другим предметним садржајима. Учитељи имају могућност да садржаје учења прилагођавају индивидуалним интересовањима и карактеристикама ученика у одељењу. Неопходно је да учитељ бира наставне методе, облике рада и наставна средства, у складу са постављеним циљевима и исходима, као и садржајима учења, водећи при том рачуна о узрасно-развојним карактеристикама ученика првог разреда. Наставник треба да оспособи ученика да научи учити, користећи разноврсне изворе знања од уџбеника, енциклопедија, и друге стручне литературе, те да буде ангажован, креативан, одговоран и сигуран у себе (Роквић, Рибих, 2007).

Резултати истраживања показују да учитељи познају у потпуности организацију рада у првом разреду основне школе. Уколико у обзир узмемо ставове аутора који су се бавили овом тематиком, уочавамо да мали број учитеља садржаје реализује кроз центре у које су ученици смештени према интересовањима. Садржаји се углавном реализују кроз игралике активности. Када је у питању планирање рада у првом разреду оно пре свега подразумева годишњи и оперативни план из кога даље произилази планирање дневних активности које ће се обављати. Учитељи при планирању активности треба да уважавају индивидуалне карактеристике и

интересовања ученика у одељењу. Резултати овог истраживања показују да у том погледу већина учитеља планира активности на одговарајући начин.

Имајући у виду да се у стручној литератури велики значај придаје свакодневном боравку ученика на свежем ваздуху, као и могућности реализовања појединих садржаја у природном окружењу, долазимо до закључка да у пракси учитељи доста времена посвећују боравку деце у природи. Ипак, постоје и они који не увиђају значај изванучионичке наставе, нарочито са децом овог узраста, те мање пажње поклањају реализацији појединих садржаја у природи.

Као глобални закључак наводимо да је увођење деветогодишњег школовања у наше школе представљало велику промену у васпитно-образовном систему. Неки од учитеља сматрају и да овакав начин рада није добар, те као предлоге наводе увођење нумеричког оцењивања, другачијег распореда седења (по двоје), више уџбеника, те усвајање садржаја на класичан начин.

Предлози за унапређивање наставног рада у првом разреду усмерени су на бољу опремљеност школа у погледу простора, намештаја, већег избора очигледних наставних средстава и слично. Поред тога, неопходно је организовати више семинара који би омогућили просветним радницима да добију конкретна упутства за рад. Уколико би просветни радници били боље упознати са организацијом рада у првом разреду, то би у великој мери утицало и на сам васпитно-образовни процес.

Литература

- Каменов, Е. и Спасојевић, П. (2012). *Методика васпитно-образовног рада са млађим школским узрастом и у припреми дијете за школу*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Лакета, С. (2009). *Тематско планирање у првом разреду основне школе*. Власеница: ОО СПКД Просвјета.
- Наставни план и програм за основно образовање и васпитање*. (2014). Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Радивојевић, Д. и Јелић, М. (2016). Изванучионичка настава у настави природе и друштва. *Нова школа*, IX (1), стр. 235 – 250, Бијељина: Педагошки факултет.
- Роквић, С. и сарадници (2003). *Модел радионица за интерактивно учење у основној школи*. Српско Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Роквић, С. и Рибић, Н. (2007). *Интерактивна настава у основној школи са елементима индивидуализације и учења*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Симеуновић, В. и Спасојевић, П. (2009). *Савремене дидактичке теме – приручник за наставнике и уџбеник за студенте наставничких факултета*. Бијељина: Педагошки факултет.
- Спасојевић, П. и Каменов, Е. (2014). *Прва књига за 1. разред основне школе*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Ђурчић, М. (2006). *Методичка и организациона структура наставе природе и друштва*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

TEACHING IN THE FIRST GRADE OF PRIMARY SCHOOL

Abstract. In the first part of the paper theoretical foundations of organizations of work in the first grade are given. The second part of the paper deals with the attitudes of teachers about organizations, realization and working conditions in the first grade of primary school. 32 respondents (primary school teachers) from the municipalities of Bijeljina and Ugljevik participated in the survey.

The results of the survey show that teachers highly estimate that they know the organization of work in the first grade and in accordance with that, they teach contents according to the curriculum and

the possibilities of the school. The research has confirmed that there is no connection between the teacher's professional skills, the environment in which the school is located and the way of organization, realization and possibilities in which schools work.

Key words: work organization, first grade, attitudes of teachers.